Çiftlik Ziyareti Raporu

Türkiye
25 Ekim 2014

Lindell Whitelock
Teknik Danışman
World Wide Sires

Giriş:

Bu ziyaretin amacı işletmedeki sorunları gözden geçirmek ve tartışmak idi. Bunu teknik olarak fikir alış-verişi yaparak ve işletme içinde dolaşarak düzeltilmesi gereken hususları inceleyerek gerçekleştirildi. Görüşmeler hem inekleri hem de buzağı yetiştirme yöntemleri üzerinde yapıldı.

Gözlemler ve Bulgular:

Çiftlik içinde dolaşıp laktasyondaki inekleri inceledik. İneklerin vücut kondisyon skoru çok düşük idi. Bu durum, ineklerin üstün süt verimi açısından genetik potansiyale sahip olduklarının göstergesi idi. Barınaklara inip inekleri daha yakından incelemeye vaktimiz olmamasına rağmen, sürüde beslenme kaynaklı pek çok sorun olduğu kuvvetle muhtemel idi. Kağıt üstünde bir rasyon mükemmel şekilde hazırlanmış olabilir ancak bir rasyonun kalitesi yem tüketimi ve rumende doğru bir şekilde sindirilebilmesi ile ölçülür. Yemleme programının başarısının sadece %25'i rasyonun kağıt üstünde dengelenmesine bağlıdır. Diğer %75'i ise yemlemenin nasıl hazırlanıp idare edildiği ile ilgilidir. Bir rasyonun performansını etkileyen faktörler aşağıdaki gibidir:

1. Kaba yem kalitesinin rasyon performansı üzerinde belirgin bir etkisi vardır. Yüksek kalitedeki kaba yemde NDF (Nötr Deterjan Selülozu) seviyesi düşük ve sindirilebilir besin maddeleri açısından yüksek seviyede olmalıdır.

2. Süt veren ineklerin rasyonunda en önemli ham madde selüloz (lif)'dur. Lif çok fazla olur ise inek alması gereken yemi tüketemez. Çünkü fazla lifin sindirimi çok yavaştır. Rasyonda çok az lif olur ise rumende asidoz (düşük rumen pH'ı) olur ve inekler yine alması gereken yemi tüketemez. Rasyon, içerisinde %27-%30 oranında NDF bulundurmalıdır. NDF'nin çoğunun kaba yemden gelmesi gerekir çünkü konsantre yemde etkin lif mevcut değildir.

3. Lif (selüloz) kaynağı rumeni uyaracak şekilde sert yapıda olması gerekir. Kaba yem partikülleri 12-19 mm uzunluğunda olması gerekir. Rumende etkin bir uyarı yapabilmesi için kaba yem kaynağı bu uzunlukta olmalıdır. Türkiye'de çoğunlukla görülen sorun, TMR (Toplam Karma Rasyonun) içindeki yem hammaddelerinin mikser vagonda çok fazla karıştırılarak lifin dokusunun tahrip

edilmesidir. Toplam Karma Rasyonun mikser vagonda fazla karıştırılması ile lif tahrip edildiğinde ineklerin yem seçmesi daha kolay olur. İneklerin yem seçmesini istemeyiz, Toplam Karma Rasyonun tümünü tüketmesini isteriz. Eğer uzun saplı saman veya kuru ot kullanılmakta ise, mikser vagona konmadan önce küçük parçalar halinde kesilmelidir. Mikser vagonlar kuru otu veya kuru yoncayı parçalamaya uygun bir ekipman değildir, aksine lifi tahrip eder.

4. Toplam Karma Rasyon %45-%55 oranında kuru madde bulundurmalıdır. Kuru maddesi daha yüksek olan Toplam Karma Rasyonlar inekler için lezzetli olmaz ve daha çok yem seçer. Rasyonun kuru maddesi düşük ise inekler daha çok miktarda yem tüketmesi gerekecektir. Bu yüksek nem de tüketilecek yem miktarını ağırlık olarak azaltmaktadır.

5. Yemliği her gün okumak gerekir. Yemlikte ne kalmıştır? Bu kalan yem tüketilecek nitelikte midir? Yemliği doğru okuyarak yem tüketim sorunlarını giderecek şekilde rasyonda ayarlama yapılmalıdır.

6. İnekleri dinlenirken gözlemlemeliyiz. İnekler yem tüketirler, su içerler veya dinlenirler. Dinlenen inekler geviş getirmelidirler. Herhangi bir anda baktığımızda sağlıklı olup dinlenen ineklerin %50'si geviş getirmelidirler. %30'un altında geviş getirme oranı tespit edilir ise sürüde ciddi bir asidoz sorunu var demektir.

7. İnekleri serin tutuyor muyuz? Barınaklar rahat mı? Ortam sıcaklığı 20°C'nin üzerine çıkar ise ineklerin yem tüketimi düşer ve inekler ısı stresine girer. Buna bağlı olarak daha çok asidoz, daha çok topallık (yaklaşık 6 ay sonra ortaya çıkar), daha düşük süt bileşenleri ve döl verimi sorunları ortaya çıkar.

8. Yemden yararlanma üzerine döl verimi performansının doğrudan etkisi vardır. Uzun süre boşta kalan (döl tutmayan) inekler (120 günden uzun süre boş kalan inekler) çok uzun bir süre sağıldıkları için, yemden yararlanmanın çok düşük olduğu dönemde de sağılmaktadırlar. Bu durumda, yemi süte en etkin olarak dönüştürdükleri (yemden yararlanmanın yüksek olduğu) dönemi geçtikten sonra da sağılmaktadırlar. Bu durum işletme için zarar yazmaktadır. Bu sebepten döl verimi ile yemden yararlanma arasında bir ilişki mevcuttur.

Sağım odasındaki ineklerin vücut kondisyonlarını incelediğimde çeşitli noktalar üzerine eğilerek ineklerin kondisyonları düzeltilebilir. Gelecek nesillerin daha iyi olması için bir genetik eşleştirme programı kullanarak inek tipi ve verimi açısından ilerleme kat edilecek boğaların seçilmesini de özellikle tavsiye ediyorum.

İşletmedeki ikinci önemli sorun ise buzağı yetiştirme pratikleri ile ilgilidir. Buzağılar işletmenin geleceğini temsil ederler. Bu sebepten iyi bir buzağı yetiştirme programının uygulanması şarttır. Bu rapora ek olarak bir buzağı yetiştirme programı hazırladım ve ekinde size gönderiyorum.

Özet:

İşletmedeki mevcut yemleme programı başlıca sorun olarak görülmekte olup verimi kısıtlayan faktördür. Rasyondaki ham maddelerden daha çok Toplam Karma Rasyonun hazırlanması, karıştırılması, inek konforu ve döl verimi ekinliği ile ilgili sorunlar daha önemli olarak görülmektedir. Ne yazık ki inek kayıtlarını değerlendirecek ve inekleri daha yakından inceleyecek vaktimiz olmadı fakat bu raporda ifade ettiğim genel kılavuza uyulması işletmeye yarar sağlayacaktır. İneklerin beslenmesi sadece rasyon hazırlamak değil daha karmaşık bir konudur.

Yemleme operasyonunu dikkatlice inceleyip inekleri de gözlemeye zaman ayırın. Bunlar inek performansını arttırmada size yardımcı olacaktır.

Lindell Whitelock,
Teknik Danışman
World Wide Sires